

स्वा. रा. ती. म. विद्यापीठ, नांदेड

बी. ए. तृतीय वर्ष अभ्यासक्रम जून २०१५ पासून

सत्र : पाचवे

अभ्यासपत्रिका : **IX** नववी – “ मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास ”

अध्ययन अध्यापनाची उद्दिष्टे :

१. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप, परंपरा व इतिहासाचा परिचय करून देणे.
२. मध्ययुगीन कालखंडातील वाङ्मय रचनाप्रकारांचा परिचय करून देणे.
३. या कालखंडातील वाङ्मय निर्मितीच्या प्रेरणांचा अभ्यास करणे.
४. या कालखंडातील वाङ्मयाची सामाजिक, सांस्कृतिक पार्श्वभूमी समजून घेणे.
५. मध्ययुगातील विविध संप्रदायांच्या विचारधारांचे आकलन करून घेणे.
६. मध्ययुगीन वाङ्मयाबद्दलची अभिरुची वाढविणे.
७. मध्ययुगीन वाङ्मयातून प्रकट झालेल्या मानवी मूल्यांचे आकलन करून घेणे.

अभ्यास घटक :

१. प्रारंभकाळ, शिलालेख, ताम्रपट, महाराष्ट्र व मरहट्टी व्युत्पत्ती
२. मुकुंदराज—विवेकसिंधू
३. महानुभाव साहित्य : गद्य, पद्य
४. संत ज्ञानेश्वर
५. संत नामदेव व समकालीन संत — निवृत्तीनाथ, सोपानदेव, मुक्ताबाई,
गोराकुंभार, सावता माळी, चोखामेळा, कर्ममेळा, सेना न्हावी, नरहरी सोनार, जनाबाई,
कान्होपात्रा.
६. वीरशैव संप्रदाय — म.बसवेश्वर

संदर्भ ग्रंथ :

१. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास — अ.ना. देशपांडे
२. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास — ल.रा. नसिराबादकर
३. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास — खंड १ — शं.गो.तुळपुळे
४. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप — ह.श्री.शेणोलीकर
५. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ — ल.रा.पांगारकर
६. संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती — गं.बा.सरदार
७. प्राचीन महाराष्ट्र — भाग १ — श्री.व्यं.केतकर
८. महानुभावांचा आचारधर्म — वि.भि.कोलते
९. महानुभविय वाङ्मय — वा.ना.देशपांडे
१०. प्राचीन मराठी गद्य:प्रेरणा आणि परंपरा — श्री.रं.कुलकर्णी
११. महानुभाव पंथ आणि त्यांचे वाङ्मय — शं.गो.तुळपुळे
१२. महानुभाव गद्य — शं.गो.तुळपुळे
१३. संत नामदेव गाथा
१४. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा विवेचक इतिहास — प्र.न.जोशी
१५. मराठी संत मंडळाचे ऐतिहासिक कार्य — दा.र.सुंगठनकर
१६. प्राचीन मराठी आख्यानकाव्य — गजमल माळी
१७. महानुभाव साहित्य शोधसंचार — अविनाश अवलगावकर
१८. संत पंत तंत — श्री.म.माटे
१९. वीरशैव संत साहित्य — राजशेखर हिरेमठ
२०. वारकरी संप्रदाय उदय व विकास — बा.पं.बहिरट
२१. संत कवियत्री — इंदुमती शेवडे
२२. प्राचीन मराठी साहित्य एक पुनर्विचार — श्री.रं.कुलकर्णी
२३. यादवकालिन महाराष्ट्र — मु.ग.पानसे
२४. मराठी वीरशैव साहित्य — सुधाकर मोगलेवाल
२५. वारकरी संप्रदाय व संत साहित्य — संपा.शिवाजीराव मोहिते
२६. १२व्या शतकातील आद्य समाजसुधारक महात्मा बसवेश्वर — अशोक मेनकुदळे
२७. वीरशैव इतर धर्म व समाज — सुर्यकांत घुगरे
२८. महात्मा बसवेश्वर — अशोक कामत

- ० तीन दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रत्येकी १० गुणांसाठी विचारावेत.
 - १. महानुभव साहित्यावर २ पर्यायी प्रश्न विचारावेत पैकी ०१ प्रश्न सोडवावा.
 - २. वारकरी संप्रदाय : संत ज्ञानेश्वर, संत नामदेव व समकालीन संत यावर ०४ प्रश्न विचारण्यात यावेत पैकी ०२ प्रश्न सोडवावेत.
- ० टीपा : चार विचाराव्यात पैकी दोन सोडवाव्यात प्रत्येकी ०५ गुणांसाठी.
 - १. प्रारंभकाळ २. शिलालेख ३. ताम्रपट ४. महाराष्ट्र उत्पत्ती ५. म.ब.सवेश्वर
- ० कोणताही घटक पुनर्वावृत्त होणार नाही याची काळजी घ्यावी.
- ० अंतर्गत मूल्यमापन : १० गुण

प्रश्नपत्रिका प्रारूप :

प्रश्न १ ला — पर्यायी दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	१० गुण
प्रश्न २ रा — पर्यायी दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	१० गुण
प्रश्न ३ रा — पर्यायी दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	१० गुण
प्रश्न ४ था — टीपा द्या—चारपैकी दोन (प्रत्येकी ५गुण)	—	१० गुण
अंतर्गत मूल्यमापन —	—	१० गुण
एकूण		— ५० गुण

* * * * *

अभ्यासपत्रिका : X दहावी – “ साहित्यविचार ”

अध्ययन अध्यापनाची उद्दिष्ट्ये :

१. साहित्याच्या स्वरूप, विशेषांची माहिती करून घेणे.
२. पौर्वात्य काव्यशास्त्राची ओळख करून देणे.
३. काव्याची लक्षणे आणि प्रयोजने समजावून देणे.
४. साहित्याची आस्वादप्रक्रिया समजावून घेणे.
५. विद्यार्थ्यांचा वाङ्मयीन दृष्टिकोन विकसीत करणे.
६. भारतीय व पाश्चात्य साहित्यशास्त्रातील प्रयोजनांचा स्थूल परिचय विद्यार्थ्यांना करून देणे.

अभ्यास घटक :

१. साहित्याचे स्वरूप, विशेष
२. साहित्याचे प्रयोजन : भारतीय व पाश्चात्य
३. शब्दशक्ती विचार
४. रस — भरताचे रससूत्र

संदर्भ ग्रंथ :

१. भारतीय साहित्यविचार — गं.त्र्यं.देशपांडे
२. काव्यशास्त्रप्रदीप — स.रा.गाडगीळ
३. साहित्यविचार — दि.के.बेडेकर
४. साहित्यविचार आणि समाजचिंतन — भणगे भा.शं.
५. ऑरिस्टॉटलचे काव्यशास्त्र — गो.वि.करंदीकर
६. परंपरा आणि नवता — गो.वि.करंदीकर
७. साहित्यविचार — अरविंद वा.कुलकर्णी
८. साहित्यविचार — संपा. पुंडे/तावरे
९. भारतीय साहित्यविचार — लीला गोविलकर
१०. रसचर्चा — पद्माकर दादेगावकर
११. नवे साहित्यशास्त्र — यशवंत मनोहर

गुण विभाजन : तासिका : ५०

गुण : ५०

- ० तीन दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रत्येकी १० गुणांसाठी विचारावेत.
१. संपूर्ण अभ्यासक्रमावर तीन पर्यायी प्रश्न विचारण्यात यावेत.
- ० टीपा : संपूर्ण अभ्यासक्रमावर चार टीपा विचाराव्यात पैकी दोन सोडवाव्यात प्रत्येकी ०५ गुणांसाठी.
- ० कोणताही घटक पुनर्रवृत होणार नाही याची काळजी घ्यावी.
- ० अंतर्गत मूल्यमापन : १० गुण

प्रश्नपत्रिका प्रारूप :

प्रश्न १ ला — पर्यायी दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	१० गुण
प्रश्न २ रा — पर्यायी दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	१० गुण
प्रश्न ३ रा — पर्यायी दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	१० गुण
प्रश्न ४ था — टीपा द्या—चारपैकी दोन (प्रत्येकी ५गुण)	—	१० गुण
अंतर्गत मूल्यमापन —	—	१० गुण
एकूण		— ५० गुण

अभ्यासपत्रिका : XI अकरावी — “ उपयोजित मराठी ”

अध्ययन अध्यापनाची उद्दिष्ट्ये :

१. आधुनिक प्रसारमाध्यमाचे लेखनतंत्र समजून घेणे व उपयोजन करणे.
२. व्यक्तिमत्व विकासाची आवश्यकता व इतर घटकाबरोबर भाषेचे महत्त्व समजून घेणे.
३. प्रसारमाध्यमाचे समाजातील महत्त्व विशद करणे
४. भाषिक कौशल्याचे प्रसारमाध्यमामध्ये होणारे उपयोजन व कौशल्ये आत्मसात करण्याची क्षमता विद्यार्थ्यांत निर्माण करणे.
५. भाषिक उपयोजनाने विद्यार्थ्यांचा शब्दसंग्रह समृद्ध करणे.
६. वृत्तपत्र, नभोवाणी, दूरचित्रवाणी या माध्यमातील मराठी भाषेच्या वापराचा तसेच मुलाखत, पत्रलेखन अशा विविध भाषिक आकृतिबंधाचा परिचय, स्वरूप आणि महत्त्व समजून घेणे.
७. जनसंपर्क कौशल्याची आवश्यकता व तंत्रे समजून देणे.
८. भाषिक व्यवहाराची नवनवीन क्षेत्रे, प्रसारमाध्यमे यासाठी आवश्यक संज्ञापन कौशल्य आत्मसात करणे.
९. मराठी भाषेचा कार्यालयीन, व्यावहारिक व माहिती तंत्रज्ञान क्षेत्रात होणारा वापर व महत्त्व समजून देणे.

अभ्यास घटक :

१. प्रसारमाध्यमाचे स्वरूप :
 १. वृत्तपत्र—बातमी, अग्रलेख, जाहिरात
 २. आकाशवाणी — निवेदन, उद्घोषणा, जाहिरात
 ३. दूरदर्शन — माहितीपट लेखन, वृत्तांकन, जाहिरात
२. मुलाखत (संकल्पना, स्वरूप, प्रकार, मुलाखत देताना व घेताना घ्यावयाची काळजी)
३. कार्यालयीन पत्रव्यवहार — अर्ज, नियुक्तीपत्र, सूचनापत्र, चौकशीपत्र, मागणीपत्र, तक्रारपत्र, निवेदन
४. इतिवृत्त लेखन (स्वरूप, प्रकार)
५. टिप्पणी लेखन (स्वरूप, प्रकार)
६. कार्यक्रमाचे संयोजन व सूत्रसंचालन

संदर्भ ग्रंथ :

१. रेडिओवरील भाषणे आणि श्रुतिका — पु.ल.देशपांडे
२. पत्रकारितेची मूलतत्वे — प्रभाकर पाध्ये
३. संवादशास्त्र — श्रीपाद जोशी
४. जाहिरातीचे जग — यशोदा भागवत
५. बोलका कॅमेरा — यशोदा भागवत
६. व्यावहारिक मराठी — ल.रा. नसिराबादकर
७. व्यावहारिक मराठी — प्रकाश परब
८. संवाद — अरुण शेवते
९. नभोवाणी कार्यक्रम तंत्र आणि मंत्र — पुष्पा काणे
१०. व्यावहारिक मराठी विशेषांक — नवभारत १९८१

११. आकाशवाणी — विश्वकर्मा रासबिहारी
१२. आजच्या ठळक बातम्या — समिरन वाळवेकर
१३. बातमीचे कार्यक्षेत्र — य.च.मुक्त विद्यापीठ
१४. दूरदर्शनसाठी लेखन — केशव केळकर
१५. पत्रकारितेचा स्वभाव — ल.ना. गोखले
१६. व्यावहारिक मराठी भाषा — शरदिनी मोहिते
१७. मराठी चित्रपटाची पटकथा — अनिल सपकाळ
१८. व्यावहारिक मराठी — लीला गोविलकर
१९. उपयोजित मराठी — संपा.र.ना.वरखेडे
२०. व्यावहारिक मराठी — सयाजीराव कोकाटे / रंजना नेमाडे
२१. प्रसार माध्यमे आणि मराठी भाषा — संपा.भास्कर शेळके
२२. माध्यमांची भाषा आणि लेखन — केशव तुपे

गुण विभाजन : तासिका : ५०

गुण : ५०

- १ तीन दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रत्येकी १० गुणांसाठी विचारावेत.
 - ० प्रसार माध्यमाचे स्वरूप, मुलाखत, कार्यालयीन पत्रव्यहार, इतिवृत लेखन, टिप्पणी लेखन या घटकावर पर्यायी स्वरूपाचे सहा प्रश्न विचारावेत पैकी तीन प्रश्न सोडवावेत.
 - ० टीपा : कार्यक्रमाचे संयोजन व सूत्रसंचलन यावर दोन टीपा व उर्वरित अभ्यासघटकावर दोन टीपा अशा एकूण चारपैकी दोन सोडवाव्यात प्रत्येकी ०५ गुणांसाठी.
 - ० कोणताही घटक पुनर्रवृत होणार नाही याची काळजी घ्यावी.
 - ० अंतर्गत मूल्यमापन : १० गुण

प्रश्नपत्रिका प्रारूप :

प्रश्न १ ला — पर्यायी दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	१० गुण
प्रश्न २ रा — पर्यायी दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	१० गुण
प्रश्न ३ रा — पर्यायी दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	१० गुण
प्रश्न ४ था — टीपा द्या—चारपैकी दोन (प्रत्येकी ५ गुण)	—	१० गुण
अंतर्गत मूल्यमापन —	—	१० गुण
एकूण		— ५० गुण

सत्र : सहावे

अभ्यासपत्रिका : XII बारावी – “ मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास ”

अध्ययन अध्यापनाची उद्दिष्टे :

१. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप, परंपरा व इतिहासाचा परिचय करून देणे.
२. मध्ययुगीन कालखंडातील वाङ्मय रचनाप्रकारांचा परिचय करून देणे.
३. या कालखंडातील वाङ्मय निर्मितीच्या प्रेरणांचा अभ्यास करणे.
४. या कालखंडातील वाङ्मयाची सामाजिक, सांस्कृतिक पार्श्वभूमी समजून घेणे.
५. मध्ययुगातील विविध संप्रदायांच्या विचारधारांचे आकलन करून घेणे.
६. मध्ययुगीन वाङ्मयाबद्दलची अभिरुची वाढविणे.
७. मध्ययुगीन वाङ्मयातून प्रकट झालेल्या मानवी मूल्यांचे आकलन करून घेणे.
८. संत वाङ्मय, पंडिती वाङ्मय, शाहिरी वाङ्मय, बखर वाङ्मय
या दिशेने मध्ययुगीन वाङ्मयाचा झालेला विकास व वाटचाल यांचा आढावा घेणे.

अभ्यास घटक :

१. संत एकनाथ
२. संत तुकाराम — संत निळोबाराय, संत बहेणाबाई
३. सुफी संप्रदाय — शेख महंमद
४. संत रामदास
५. पंडिती कवी : मुक्तेश्वर, वामन पंडित, श्रीधर, मोरोपंत
६. शाहिरी वाङ्मय : राम जोशी, होनाजीबाळा, परशराम, अनंत फंदी, प्रभाकर, सगणभाऊ
७. बखर वाङ्मय : सभासदाची बखर, भाऊसाहेबाची बखर

संदर्भ ग्रंथ :

१. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास — अ.ना. देशपांडे
२. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास — ल.रा. नसिराबादकर
३. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास — खंड १ — शं.गो.तुळपूळे
४. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप — ह.श्री.शेणोलीकर
५. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ — ल.रा.पांगारकर
६. संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती — गं.बा.सरदार

७. प्राचीन महाराष्ट्र — भाग १ — श्री.व्यं.केतकर
८. प्राचीन मराठी गद्यःप्रेरणा आणि परंपरा — श्री.रं.कुलकर्णी
९. बखर वाङ्मय — ग.भ.ग्रामोपाध्याय
१०. संत एकनाथ — शं.दा.पेंडसे
११. रामदास दर्शन — संपा.गं.भा. सरदार
१२. प्राचीन मराठी पंडिती काव्य — के. ना. वाटवे
१३. तुकारामबावाच्या अभंगाची गाथा — महाराष्ट्र शासन
१४. मराठी लावणी वाङ्मय — गंगाधर मोरजे
१५. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा विवेचक इतिहास — प्र.न.जोशी
१६. मराठी संत मंडळाचे ऐतिहासिक कार्य — दा.र.सुंगठनकर
१७. भाऊसाहेबाची बखर — संपा.मु.श्री.कानडे
१८. प्राचीन मराठी आख्यानकाव्य — गजमल माळी
१९. संत पंत तंत — श्री.म.माटे
२०. ओवी ते लावणी — श्री.रं.कुलकर्णी
२१. संत कवियत्री — इंदुमती शेवडे
२२. प्राचीन मराठी साहित्य एक पुनर्विचार — श्री.रं.कुलकर्णी
२३. मुसलमानांची जुनी कविता —अ.का.प्रियोळकर
२४. मुसलमान मराठी संत कवी — रा.चिं.ढेरे
२५. मराठी वीरशैव साहित्य — सुधाकर मोगलेवाल
२६. मराठी शाहीर आणि शाहिरी वाङ्मय — य.न.केळकर
२७. मराठी बखर वाङ्मय उदय व विकास — बापुजी संकपाळ
२८. एकनाथांची भारुडे — संपा. बा.वा.बडवे
२९. वारकरी संप्रदाय व संत साहित्य — संपा.शिवाजीराव मोहिते
३०. मुसलमानांची जुनी कविता —अ.का.प्रियोळकर
३१. मुसलमान मराठी संत कवी — रा.चिं.ढेरे

गुण विभाजन : तासिका : ५०

गुण : ५०

- ० तीन दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रत्येकी १० गुणांसाठी विचारावेत.
१. संपुर्ण घटकावर सहा पर्यायी प्रश्न विचारण्यात यावे पैकी तीन प्रश्न सोडवावेत.
- ० टीपा : सर्व अभ्यास घटकावर चार टीपा विचाराव्यात पैकी ०२ टीपा सोडवाव्यात (प्रत्येकी पाच गुणांसाठी)
- ० कोणताही घटक पुनर्रवृत होणार नाही याची काळजी घ्यावी.
- ० अंतर्गत मूल्यमापन : १० गुण

प्रश्नपत्रिका प्रारूप :

प्रश्न १ ला — पर्यायी दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	१० गुण
प्रश्न २ रा — पर्यायी दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	१० गुण
प्रश्न ३ रा — पर्यायी दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	१० गुण
प्रश्न ४ था — टीपा द्या—चारपैकी दोन (प्रत्येकी ५गुण)	—	१० गुण
अंतर्गत मूल्यमापन —	—	१० गुण
एकूण		— ५० गुण

अभ्यासपत्रिका : XIII तेरावी – “ भाषाविज्ञान व व्याकरण ”

अध्ययन अध्यापनाची उद्दिष्ट्ये :

१. मराठी भाषेबद्दलची आवड विद्यार्थ्यांमध्ये विकसीत करणे.
२. भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा यांचा सहसंबंध जाणून घेणे.
३. भाषेचे स्वरूप कार्य समजून घेणे.
४. ऐतिहासिक भाषाविज्ञानाचा परिचय करून घेणे.
५. ध्वनीभाषेची वैशिष्ट्ये समजून घेणे.
६. भाषिक परिवर्तनाची मीमांसा करणे.
७. लेखनविषयक नियम,विरामचिन्हे यांचे भाषिक कौशल्यासाठी उपयोजन करणे.
८. प्रयोगविचार, विभक्तीविचाराचे आकलन करून घेणे व त्यासंबंधी व्याकरणकारांची मते अभ्यासणे.

अभ्यास घटक :

१. भाषेचे स्वरूप व कार्य (संकल्पना, व्याख्या, स्वरूप, विशेष, कार्य)
२. भाषिक परिवर्तन –ध्वनी व अर्थ (संकल्पना, स्वरूप,कारणे, प्रकार)
३. प्रमाणभाषा व बोली (संकल्पना, स्वरूप, साम्य, भेद,)
४. मराठीचे कालिकभेद (यादवकाळ, बहामणीकाळ, शिवकाळ, पेशवेकाळ, आंग्लकाळ)
५. व्याकरण : प्रयोगविचार
विभक्तीविचार
- ६.लेखनविषयक नियम (न्हस्व, दीर्घ व अनुस्वार)

संदर्भ ग्रंथ :

१. मराठीचे ऐतिहासिक भाषाशास्त्र – गोसावी र.रा.
२. मराठी भाषा: व्यवस्था आणि अध्यापन –चंद्रकांत इंदापूरकर
३. ध्वनिविचार – ना.गो.कालेलकर
४. भाषा आणि संस्कृती – ना.गो.कालेलकर
५. मराठी भाषिक अभ्यास – मु.श्री.कानडे
६. भाषा इतिहास आणि भूगोल – ना.गो.कालेलकर
७. मराठी भाषेचा आर्थिक संसार – अशोक केळकर
८. मराठी भाषा :उद्गम आणि विकास – कृ.पां.कुलकर्णी
९. शब्द: उद्गम आणि विकास – कृ.पां.कुलकर्णी
१०. भाषा आणि भाषाशास्त्र – गजेंद्रगडकर
११. भाषाविज्ञान – वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक – संपा.मालसे/इनामदार/सोमण
१२. सुबोध भाषाशास्त्र – प्र.न.जोशी
१३. भाषा : अंतःसूत्र आणि व्यवहार –संपा.मु.ग.पानसे
१४. शुद्धलेखनाचे नियम – महाराष्ट्र शासन प्रत
१५. मराठी व्याकरणाचा पुनर्विचार – अ.ग.मंगरुळकर

१६. सुलभ मराठी व्याकरण लेखन — मो.रा.वाळिंबे
 १७. भाषा:स्वरूप आणि सौंदर्य — वा.के.लेले
 १८. भाषाविवेक — म.वि.राजाध्यक्ष
 १९. मराठी प्रमाणभाषेचे स्वरूप — सुहासिनी लडू
 २०. शास्त्रीय मराठी व्याकरण — मो.के.दामले
 २१. मराठी व्याकरणाचे व्याकरण— कृ.पां.कुलकर्णी
 २२. अभिनव मराठी व्याकरण — प्र.न.जोशी
 २३. मराठीचे व्याकरण — लीला गोविलकर
 २४. मराठी व्याकरण : काही समस्या — प्र.ना. दीक्षित
 २५. बोली भाषांचा अभ्यास — सु.बा.कुलकर्णी

गुण विभाजन : तासिका : ५०

गुण : ५०

- तीन दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रत्येकी १० गुणांसाठी विचारावेत.
 १. भाषा स्वरूप व कार्य तसेच भाषिक परिवर्तन यावर पर्यायी ०२ प्रश्न विचारावेत पैकी ०१ सोडवावा.
 २. प्रमाणभाषा व बोली तसेच मराठीचे कालिकभेद यावर पर्यायी ०२ प्रश्न विचारावेत पैकी ०१ सोडवावा.
 ३. प्रयोगविचार व विभक्ती विचार यावर पर्यायी ०२ प्रश्न विचारावेत पैकी ०१ सोडवावा.
- टीपा : लेखनविषयक नियम व उर्वरित घटकावर चार टीपा विचाराव्यात पैकी दोन टीपा सोडवाव्यात (प्रत्येकी ०५ गुणांसाठी)
- कोणताही घटक पुनर्रचित होणार नाही याची काळजी घ्यावी.
- अंतर्गत मूल्यमापन : १० गुण

प्रश्नपत्रिका प्रारूप :

प्रश्न १ ला — पर्यायी दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	१० गुण
प्रश्न २ रा — पर्यायी दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	१० गुण
प्रश्न ३ रा — पर्यायी दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	१० गुण
प्रश्न ४ था — टीपा द्या—चारपैकी दोन (प्रत्येकी ५गुण)	—	१० गुण
अंतर्गत मूल्यमापन —	—	१० गुण
एकूण		— ५० गुण

अभ्यासपत्रिका : XIV चौदावी – “ लोकसाहित्य अभ्यास ”

अध्ययन अध्यापनाची उद्दिष्ट्ये :

१. लोकसाहित्याचे स्वरूप व प्रकार समजून घेणे.
२. लोकसाहित्याचा उगम व व्याप्तीची माहिती घेणे.
३. लोकसाहित्य आणि मराठी लोकसाहित्याचा परिचय करून देणे.
४. लोकसाहित्य व अन्य ज्ञानशाखा याचा अनुबंध समजून घेणे.
५. लोकगीते, लोककथा, लोककला यांचा परिचय करून घेणे.
६. लोकसंस्कृती आणि परंपराची ओळख करून देणे.

अभ्यास धटक :

१. लोकसाहित्याचे स्वरूप (संकल्पना, व्याख्या, वैशिष्ट्ये)
२. लोकसाहित्याची व्याप्ती
३. लोकसाहित्याचा इतर शास्त्राशी संबंध (समाजशास्त्र, इतिहास, भाषाशास्त्र)
४. लोकगीत : स्वरूप ,व्याख्या, वैशिष्ट्ये
५. लोककथा : स्वरूप ,व्याख्या, वैशिष्ट्ये
६. लोकसंस्कृती आणि बोली

संदर्भ ग्रंथ :

१. लोकसाहित्याची रुपरेखा – दुर्गा भागवत
२. लोकसाहित्याचे स्वरूप – प्रभाकर मांडे
३. लोकसाहित्याचे अंतःप्रवाह – प्रभाकर मांडे
४. मराठी लोककथा – मधुकर वाकोडे
५. लोकसंस्कृतीचे उपासक – रा.चिं. ढेरे
६. लोकरंगभूमी – प्रभाकर मांडे
७. लोक प्रतिभा आणि लोक तत्त्वे – मधुकर वाकोडे
८. लोकसाहित्य संपदा – ना.रा.शेंडे
९. मौखिकता आणि लोकसाहित्य – मधुकर वाकोडे/सुषमा करोगल
१०. लोकवाङ्मय:रूप,स्वरूप – शरद व्यवहारे
११. लोकसाहित्य व लोकपरंपरा – र.ना.वरखेडे
१२. लोकसंस्कृतीची रंगरूपे – अरुणा ढेरे
१३. लोकसाहित्य : बदलते संदर्भ – बदलती रूपे – गंगाधर मोरजे
१४. लोकसाहित्य मीमांसा भाग १ व २ – विश्वनाथ शिंदे
१५. लोकसाहित्य विचार – अनिल सहस्त्रबुध्दे
१६. लोकसाहित्य : शब्द व प्रयोग – तारा भवाळकर

१ तीन दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रत्येकी १० गुणांसाठी विचारावेत.

१. लोकसाहित्याचे स्वरूप व व्याप्ती यावर पर्यायी ०२ प्रश्न विचारावेत पैकी ०१ सोडवावा.
२. लोकसाहित्याचा इतर शास्त्राशी संबंध व लोकसंस्कृती आणि बोली यावर पर्यायी ०२ प्रश्न विचारावेत पैकी ०१ सोडवावा.
३. लोकगीत व लोककथा या घटकावर पर्यायी ०२ प्रश्न विचारावेत पैकी एक प्रश्न सोडवावा.

० टीपा : संपूर्ण अभ्यासघटकावर ०४ टीपा विचाराव्यात पैकी ०२ टीपा सोडवाव्यात. (प्रत्येकी ०५ गुणांसाठी)

० कोणताही घटक पुनर्रवृत होणार नाही याची काळजी घ्यावी.

० अंतर्गत मूल्यमापन : १० गुण

प्रश्नपत्रिका प्रारूप :

प्रश्न १ ला — पर्यायी दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	१० गुण
प्रश्न २ रा — पर्यायी दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	१० गुण
प्रश्न ३ रा — पर्यायी दीर्घोत्तरी प्रश्न	—	१० गुण
प्रश्न ४ था — टीपा द्या—चारपैकी दोन (प्रत्येकी ५गुण)	—	१० गुण
अंतर्गत मूल्यमापन —	—	१० गुण
एकूण		— ५० गुण
